SỐ THỨ 1589 NGÀY THỨ BẢY 27 MAI 1922 SÁU CHỤC MƯỜI

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

MỖI SỐ 5 XU

DEPOT LÉGAL INDOCHINE N° 176

ANNO

	Trung-kỳ	Nam-kỳ	Cao-miên	Ai-lao và Trung-kỳ Ai-lao	Nhà-nước Bảo-hộ	Ngoại-quốc
Một năm	6$00	6$80	6$50	6$30	6$60	9$00
Các làng và						
Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	4.50
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	2.25
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	0.75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : E. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 065 de large.
1re page — Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel »
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Hội Khai-trí tiến đức đối với tiền đồ Việt-Nam và cái nghĩa-vụ quốc-dân ta đối với hội ấy

Hội « Khai trí tiến-đức » lập ra từ ngày 2 tháng Mai năm 1919. đến bây giờ vừa được hơn ba năm rồi. Lúc đầu sáng-lập, do quan cai-trị L. Marty là một ông quan rất yêu mến người Việt Nam ta và rất am-hiểu nhân tình phong-tục nước ta cùng với những nhà nhiệt-tâm công-ích trong quan giới, thân-giới và thực-nghiệp giới ta liên lạc mà phát khởi lên, sáng lập chẳng bao lâu mà khắp trong toàn hạt Bắc-kỳ, cả đến Trung-kỳ, Nam-kỳ nữa, những danh-nhân cự-công, đạt-quan hiển-hoạn, những nhân viên từng sự ở các sở, những tổng-lý chức-dịch ở các làng, cho đến học-giới, thương giới, công-giới, nông-giới, các hạng nhân-vật, cổ-vũ vào hội kể có hàng nghìn ; trong ba năm trời nay, sự-nghiệp hội ngày một tiến-hành, chủ nghĩa hội ngày một bành-trướng, trên được chính-phủ tin cậy, dưới được quốc dân hoan-nghênh ; mới đây nhà hội quán đã làm xong, một cái nhà chung của mấy mươi triệu con rồng cháu tiên tự bây giờ về sau, rực rỡ nguy-nga, trên treo ngọn cờ hội bốn chữ « Khai-trí-tiến-đức » là cái huy-hiệu rất quí báu để tỏ cái chí nguyện chung của nhân sĩ toàn quốc ta, phấp phới ở giữa chốn hồ gươm núi ngọc là một nơi thắng-cảnh cổ-tích thứ nhất ở chỗ kinh-đô cổ quốc mấy mươi đời nay, một bên là di-tượng của một ông cha sáng nghiệp cho nước nhà, cái danh tiếng bình-Ngô, sử xanh còn chép, một bên là di-tượng của một ông thầy khai hóa cho dân ta cái công-cơn bảo-hộ, bia miệng còn truyền; cái ngọn cờ hội đó chắc tự bây giờ về sau, cái phạm-vi có lẽ khuếch trương đến vô cùng, bốn chữ « Khai trí-tiến-đức » đó có lẽ rồi truyền bá trong khắp tâm não người Việt-Nam ta, nhà hội-quán đó có lẽ rồi thiết lập trong khắp mọi chỗ đất Việt-Nam ta; không những là cái hội riêng của người Bắc-kỳ, tức là một cái hội liên-lạc cả đồng-bào Việt-Nam ta trong ba xứ mà thành lập vậy; chẳng những là cái hội riêng của một nhân-dẳng nào một nghệ-nghiệp nào, tức là một cái hội tổ chức đủ quan-giới, sĩ-giới, nông giới, công-giới, thương-giới, mà thành lập vậy; lại chẳng những là cái hội riêng của người Việt-Nam ta mà cũng là một cái hội liên-kết cả người Việt-Nam ta cùng với những người Đại-pháp sang cư lưu ở xứ ta, dung hiệp dìu dắt nhau mà thành lập vậy. Coi thế thì hội « Khai trí-tiến đức » quả là một cái hội to lớn nhất, chính đáng nhất, có qui-luật nhất, có thể-lực nhất, hợp thời-thế, thuận nhân tâm ở nước ta bấy giờ nhất; đến đó không phải chỉ riêng một kỳ-giả đây bày lời tụng-dào, không phải chỉ riêng một quốc-dân Việt-Nam ta công nhận, mà cả đến dư-luận người các nước ngoài cũng đồng thanh bình luận như vậy. Các độc-giả chắc ai cũng còn nhớ lời quan Albert Sarraut là Thuộc-địa bộ Tổng-trưởng bấy giờ mà là Toàn-quyền Đông-Pháp ta đã hai lần trong mấy năm trước, ngày hội mới thành lập, ngài có đến dự tiệc trà của hội tại Văn-miếu Hanoi, diễn-thuyết ở trước mặt non năm nghìn người đủ các hạng nhân-vật nước ta ; ngài nói: « ..... ngay từ ngày đầu tôi vẫn có bụng tin hội « Khai trí-tiến-đức » của các ông lập đây, nay trông cái tiệc rực-rỡ hôm nay, tôi lại thêm bụng tin lắm nữa. Tôi đã biết từ trước rằng Chính-phủ bảo-hộ có thể cậy ở hội các ông đem lòng thành mà giúm giúp Chính-phủ bảo-hộ được. Cứ nghe lời quan Đoàn-Triển tuyên-bố cái chủ-nghĩa của hội thì đủ biết rằng tôi xem không lầm. Ngài đã diễn giải ra một cách rất mạnh mẽ, rất phân minh, cái lòng hy-vọng nó liên-lạc bọn thượng-lưu trong nước Nam với người Đại-pháp chúng tôi để cùng nhau mà mưu tính những công việc lớn-lao trong nước sau này cho có trật-tự, cho được tấn tới. Ngài lại giải thích rõ ràng về cái nghĩa-vụ của bọn thượng-lưu phải giữ trách giáo-dục kiểm đốc cho quốc-dân sau này. Ngài lại đoán chắc rằng cả đoàn-thể An-nam sẽ đem hết tinh lực mà giúm giúp nước Đại-pháp trong cái công việc khai hóa ở đây. Tôi biết rằng cái chí của hội các ông là muốn cho mỗi người trong nước đều hiểu rõ rằng sự tiến bộ cần phải tuân tự điều hòa mới được và ai ai cũng nên biết chủ mục vào cái mục đích phải đạt tới... Nay người tây người nam phải đồng tâm hiệp lực mà làm cho nước nay được ích lợi, dân nay được sung sướng. Vậy thời đối bên định làm gì? Và phải làm thế nào ? Đó là cái mục-đích phải đạt tới vậy... » Ấy lời quan Albert Sarraut là một vị thủ-hiến đại-biểu nước Đại-pháp mà sang cầm quyền bảo-hộ xứ ta, tức là đại-biểu cái dư-luận của cả người Đại pháp vậy ; nhưng chẳng những cái dư luận của người Đại pháp như thế mà thôi. Kỳ-giả còn nhớ có được xem mấy số báo Tàu về ngày 25, 26, 27 tháng Mars năm 1920 có đăng một bài kỳ-thuật, đầu bài là « Người Việt-Nam liên hợp đoàn-thể », của một nhà du-lịch người Tàu ; bài ấy nói : « Người Việt-Nam lúc trước ở dưới chính-thể chuyên-chế, nhân-dân tập hội kết xã không được tự-do, cho nên trừ những đoàn thể nhỏ mọn thuộc về việc tế-tự âm-thực, tụ tập ở các hương thôn. Còn nhất-thiết trong xã-hội không có cái đoàn-thể gì gọi là đoàn-thể công-ích cả, chỉ vì các nhân-dẳng về thượng-lưu, trung-lưu, rồi-rạc linh-tinh, không liên-lạc ý khí, giao hoàn tri-thức được với nhau để cùng mưu những sự nghiệp công-cộng trong xã hội. Gần đây nhân cái phong-trào Âu-hóa (ở đâng tới, người nước họ) đã lần lần biết sự lập hội đảng là một sự cần ; và lại ở dưới chính thể bảo-hộ của người Đại-pháp, mà người Đại-pháp xưa nay vốn giàu về cái tư-tưởng hợp-quần, nhân dân tập hội kết xã vẫn là thói quen; chính-phủ công nhận cho dân-gian tập hội kết xã vẫn là lệ thường; không như quan lại An nam ngày trước, hễ động thấy nhân dân kết hợp thì đã vội hiểu lầm là cử đảng, là tụ chúng mưu loạn mà đem hình phạt thẳng thúc ngay ; dân Việt-Nam nhân được cơ-hội này, những người có kiến-thức mới vận-động hô hào, liên-hợp kẻ đồng chí, mà cái hình thai đoàn-thể mới sản-xuất trong mấy năm nay : năm ngoái ở đô-thành Hà nội Bắc-kỳ có một bọn hơn trăm người phát khởi nên một cái hội, gọi là hội « Khai-trí-tiến-đức » ; mục-đích hội ấy là cốt liên lạc những thượng-lưu trung-lưu nhân-vật trong nước, cùng nhau đàm luận cổ-động để cầu khai thông cái trí-thức của quốc-dân, tăng-tiến cái đạo-đức của quốc-dân ; vì bọn người ấy họ đã cảm-giác về những cái tập-quán tụ họp ở các hương thôn, đối với cái tiến-đô trí thức và đạo-đức của quốc-dân sau này không có bổ ích gì cả, nếu đương lúc giao thời tân cựu, mà những thượng-lưu trung-lưu nhân-vật trong nước không sớm lo đoàn-kết mà gánh vác lấy cái chức-trách dẫn dụ khai-đạo cho quốc-dân, thì thật là một cái nguy cơ rất lớn trong xã-hội vậy ; bọn họ lại nghĩ muốn liên lạc với cả những người Đại-pháp cư-lưu ở xứ Việt Nam để cầu dung-hợp cảm-tình, thâu nhập học-thức ; lúc mới sáng lập được một ông quan cai-trị người Đại-pháp biểu đồng-tình, bèn cùng suy làm hội-trưởng, biên-định chương-trình, trình với chính-phủ xin phép ; kẻ đó những sở người vào hội một ngày một đông, chính-phủ cũng hết lòng tán trợ ; đến nay đã thành là một cái hội đàng có tiếng nhất của dân tộc Việt-Nam; trong đó cũng có nhiều người Đại-pháp vào hội. thực hàm có cái tính-chất chủ-nghĩa « Pháp Việt đề huề » ; nghe đâu ông quan cai trị người Đại-pháp là hội-trưởng hội ấy, tự lúc lập hội đến giờ bôn-tẩu về việc hội không để chút tâm lực thừa, đến kỳ bầu cử lần thứ nhì gần đây, ông quan người Đại-pháp đó xuất tịch diễn thuyết, nói hội ấy cốt vì dân-tộc Việt-Nam mà lập ra, nay hội đã thành lập, xin để nhượng chức hội-trưởng cho người Việt-Nam cho phù-hợp cái ý-nghĩa lập hội, chỉ xin đứng ngoài hết sức tán-trợ cho hội mà thôi ; cho nên chức hội-trưởng trong hội gần đây đã về tay người Việt Nam rồi.

Bì-nhân đây từng có một lần được ngồi tiếp thoại với một người trong hội, hỏi nội-dung hội, người ấy đáp : Ở tệ-quốc cái chức trách dẫn tiến quốc-dân, bọn thượng lưu trung-lưu nhân-vật chúng tôi thực dự có một phần gánh vác; nếu không kết đoàn-thể lập cơ-quan, tụ họp cùng nhà, thương-nghị phương-pháp để cầu được cái mục-đích chân-chính, chỉ đường nẻo cho quốc dân, thì e quốc-dân mờ mờ mịt mịt, chẳng biết phương hướng nào mà theo : hội « Khai trí tiến đức » chúng tôi phát khởi lên, chính là vì cái cớ thế ; cái chương-trình tiến hành trong hội thì trừ ngoài những việc làm cho khuếch-trương thể-lực hội, truyền-bá chủ-nghĩa hội, lại có dịp mở cuộc thi, treo giải thưởng để khích-khuyến những nhà học-rộng, những nhà trước thuật, những nhà công-nghệ trong nước, nói tóm lại thì cái mục-đích hội chúng tôi đối với xã-hội Việt Nam tôi, phàm thuộc về những văn-đề giáo-dục, những văn-đề kinh-tế, đều mong biên hoán cải tập tục hủ lậu cũ mà đem cái tinh-thần, cái sự-nghiệp mới tôi tu tạo thay vào. Quả vậy thì dân-tộc Việt-Nam tự bây giờ về sau có lẽ dựng lên cái kỳ-xí đàng-hội, đứng ở dưới bóng mát của chính-phủ bảo-hộ mà cùng nhau mưu cái tiến-đô tiền bộ được chớ chẳng không. Ta coi cái đoàn-thể dân Việt-Nam mà đừng chẳng được phải nghĩ tới cái đoàn-thể quốc-dân Trung-hoa ta, nước là một nước độc-lập, một nước cộng-hòa, mấy năm nay những đảng hội trong nước đóng trống mở cờ, cũng gần khắp cả trên miệng đại-lục này rồi, mà trừ ngoài cái mục-đích cạnh tranh quyền lợi, bôn-tẩu quan-trường, đối với cái tiến-đô đạo đức và trí thức của xã-hội đồng-bào, thật không ai từng nhìn nhận tới; thương thay!

(Còn nữa) DƯƠNG-BÁ-TRẠC

ÂU CHÂU ĐIỆN TÍN

HAVAS

Paris, ngày 25 Mai 1922

Việc nhà Thực-nghiệp ngân-hàng

Quan điều-tra thẩm-phán đã khảng cáo những viên chức trong tòa Trị-sự nhà Thực-nghiệp ngân-hàng về tội chia lãi về năm 1919 một cách giả dối không đúng với sự thực. Còn như M. Pernotte, thì ngài giao về tòa án Trùng-trị xử xét. Ngài lại xin với nghị-viện bãi cái quyền *Miễn-thẩm-phán* của bà viên quản lý nhà Ngân-hàng có chân trong nghị viện.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 25 Mai 1922

Cái vấn-đề bồi thường

M. Hermes, tài-chánh hội thương thư ở Paris đã trở về nước Đức chiều hôm thứ sáu. Ông đã hội nghị với quan Tổng-trưởng hội-đồng Bảo-chứng về các điều kiện khiến cho nước Đức có thể thi hành được những điều khoản của Đức đã cam đoan về kỳ ngày 31 Mai này.

Báo *Temps* có nói: Về việc trừ-tính cho số chi-tiêu của Đức được thăng bình, cho chỉ cái thể lệ nộp tiền bồi thường nghe đâu nước Đức đã tìm được một cái phương-sách tiện lợi miễn là chánh-phủ Ấy đệ trình hội đồng bồi thường trước ngày 31 Mai 1922 thì hội-đồng có thể ưng thuận được.

Việc đặt một cuộc Công-thái liệt-quốc

Tiểu hội-đồng do hội-đồng Bồi-thường giao cho việc tra xét thể lệ đặt một cuộc công-thái liệt quốc để lấy tiền chi vào số bồi thường của nước Đức nợ các nước, hiện đã hội nghị tại lâu Asteria ở Paris. M. Delacroix chủ tọa. Phó hội-đồng là M. Amegrio (nước Ý)

MM. Hunder Sley (nước Anh) Pierpont-Morgan (nước Hoa-kỳ) Sekiba (Nhật bản) và Berihman (nước Đức) có trình bày với hội-đồng mọi lẽ.

Việc nước Anh

Thiếu-tá Blake cưỡi tàu bay đã khởi hành từ trại Croydon, để đi quanh thế giới bằng tàu bay.

Chánh-phủ Ulster đã bắt ở Belfast và ở các tỉnh một nghìn năm trăm người về đảng *Sinn-feiners* để làm tin.

Báo *Pall Mall Gazette* có đăng tin rằng nghe đâu ngày thứ năm mới rồi M. Lloyd George có đọc một bài diễn văn nói rằng thắng hoặc nước Pháp có ưa thiệp đến nước Đức, thì ông sẽ phản-đối không bằng lòng. Báo *Temps* nghe thấy tin ấy cho làm một việc đáng lạ lắm.

Việc nước Đức

Ba chiếc tàu mới của nước Đức họ thảy đặt tên là *Hindenburg, Luden dorf*, và *Kork Legien*.

Hội-đồng chánh-phủ nước Đức đã mong chuẩn bản dự-thảo luật-pháp về cuộc cưỡng-bách công-thái, song chưa có xin hoàn cải ít nhiều.

Việc ở Mân-châu

Theo như tin tức ở Nhật-bản gởi đến, thì hội-đồng hàng tỉnh của một tỉnh ở biên-thùy đã xưng làm một tỉnh độc-lập.

Hiện nay ở Finlande đương bắt những người về đảng đại-đồng. Nhiều người có mang giấy mà chứng rằng họ mưu hại mấy viên trong tòa Nội-các.

Quốc-trái Đại-pháp : 3·/· 57,80. — 4·/· 1918 66.22. — 5·/· 1915 — 1916 77.40 — 5·/· 1920 91. 6·/· 1920 93.45.

Bordeaux ngày 26 Mai 1922

Nguyên-lão nghị-viện

Tiền Hội - đồng Ngoại - vụ của Nguyên-lão nghị-viện có bá cáo rằng hai nghị-viện có ưng chuẩn thì nước Pháp mới sẽ cử đại-biểu dự cuộc hội nghị La Haye. Hội-đồng ấy do quan Doumergue chủ-tọa.

Trái-khoán của Đông-minh

Chánh-phủ Đại-pháp còn đợi thư nước Hoa-kỳ trả lời mới sẽ định ngày cho M. Parmentier khởi hành sang Hoa-kỳ để kê cứu về cái phương-pháp tính toán các trái khoán của Đồng minh.

Việc bảo cử các hội đồng hàng tổng

Tại Troyes (quận Aube) tòa bảo cử có cho phép một người dân bà chồng bị đan đơn bỏ phiếu thay cho chồng.

Việc nước Ý

Báo *Temps* nói rằng cuộc Hội nghị minh-thành mới hội-nghị ở Romes thực là một cuộc hội nghị to nhất từ đời Pie IX đến giờ. Trong khi rước ngoài dân-sự lại có tới mười vạn người ngoại-quốc nữa. Đức Hồng y giáo-chủ Vannutelli sẽ đứng trên bao lơn làm phép ban phước. Buổi chiều hôm 28 Mai, thành phố sẽ thắp đèn.

Việc nước Ba-lan

Giữa tháng Juin thì bắt đầu giao những địa-hạt chúng dân đầu phiếu đã quyết-định xong.

Việc nước Nga

Ở Reval có tin rằng chánh-phủ Esthonie định cấm không cho đem hàng hóa bán cho nước Nga nữa, vì hàng hóa bán cho nước Ấy đổi tiền bạc hay sản vật cũng không được chút nào cả.

Việc nước Finlande

Báo *Temps* nói rằng tòa Nội-các thân Đồng-minh ở Finlande đã phải từ chức, có lẽ việc Ấy bởi tờ hòa nghị Rapallo mà ra. Người Đức thì muốn kha khiển cho chánh phủ Finlande thi-hành một cái chánh-sách thân cận với chánh-phủ nước Nga.

Thời tiết ở Đại-pháp

Ngày hôm thứ tư, chỗ rợp đo được 33 độ 5.

Việc nước Bỉ

Ngày hôm thứ tư tại nước Bỉ đã làm lễ kỷ-niệm năm thứ 154 Hàn-lâm-viện nước Bỉ.

Việc nước Anh

Ngày hôm thứ tư tại nước Anh đã làm lễ kỷ-niệm Empire Day.

Việc nước Áo

Tòa Nội-các nước Áo đã từ chức.

Việc nước Youguoslavie

Tin Belgrade. — Một toán võ đảng *Fascestis* đã vượt qua cương-giới nước Youguoslavie, tại Kaite, và đánh một đồn binh của nước Tắc. Nhưng quân lính nước Tắc đánh lại, bọn ấy phải lui. Sau hai đội bộ binh nước Ý lại đến đánh đồn binh ấy, thì quân lính đồn ấy phải lui, nhưng sau lại có một đội lính khác đến cứu. Hai bên đánh nhau giáp lá cà, thì quân lính nước Ý thua phải quay về. Quân lính nước Ý phải 5 người bị hại, và nhiều người bị thương.

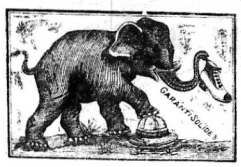
Việc thu thuế ở nhà quê

Chừng độ ít lâu nữa, mà nếu ta có về thôn quê (nhất là những nơi chưa cải-lương) thì sẽ có một sự nhiệt-náo huyên-điên xúc động đến thính-quan nhãn-tuyến ta. Nào chỗ này thì mổ lợn giết gà ; chỗ kia thì mổ rao trống đánh ; chỗ đình-trang điếm-sở thì xôn xao Hương, Lý, kỳ, địch ; nơi điều xóm cuối ngõ thì tấp nập đình, tráng, phu tuần. Cái cảnh tượng ấy quả là có việc gì ? Kỳ-thinh đảo vũ chẳng ? Xuân-kỳ Thu-xã chăng ? tiền ôn của mất. đốt giấy lấy tro chăng ? Những các việc ấy đều không phải. Thế thì đàn làng có việc gì quan-trọng thế ? Đó không phải là việc khác, mà lại là sưu thuế khẩn kỳ : Mổ lợn giết gà là lấy miếng ăn mà bọp người bổ thuế ; mổ rao trống đánh là đem điều-lệ mà ban bố cho dân ; còn như kỳ lý thân thảo, đình tráng tấp nập, tức là kẻ giục thuế, kẻ nộp thuế, kẻ hỏi thăm nhiều ít để lo liệu, kẻ bẩm bọp chóng chậm để dự phòng ; trong đó cũng có làng thì phiền thu tay xách bàn tính, vai mang bao bạc mà theo từng nhà ; cũng có làng thì thắng mõi anh tuần đến giục mà đem nộp ở nhà lý trưởng. Ấy cũng còn là tùy sự khó dễ, dân giàu nghèo mà khác ; ta chỉ biết được đại-khái mà thôi.

Trên kia có nói mổ-lợn giết gà để bọp quan viên kỳ mục, thì chắc cũng có người không cho làm thật. Thế nhưng phiền nhiễu làng đánh mõ không bằng gõ thớt, muốn mời quan-viên cho chóng đến, thì trừ miếng-thịt đỉa-xôi chi ngoại, tưởng cũng không có điệu kế gì triệu-thỉnh cho chóng hơn ! Ấy cũng là họ lợi dụng câu « một miếng giữa làng bằng sàng xó bếp » để vụ-lộng mà được việc đó. Nhưng là một thói xấu « coi tiếng không bằng thiết miếng », vậy ta cũng không muốn nói nhiều. Và chẳng bài này không phải bàn về phong-tục thôn quê thì cũng không cần nói về điều ấy, vậy đây ta chỉ xét tình-thế trong sự thu nộp ra thế nào.

Sưu thuế ở dân ta ngày nay, thực Chính-phủ đã hết lòng tìm phương kế để trừ cái hại mọt già. Thế nhưng pháp-ngoại dị-gian, bóng thái-dương soi rọi lưng trời, cũng có lúc khuất vì lá cỏ cành cây mà không soi thấy, dân nhà quê vẫn hãy còn thấy những lạm vơ cùng, là vì sao ? Là vì những sự nhũng khoản quá khẩu thành tân nào có phải họ góp tiền ăn thịt góp gạo ăn xôi đâu ? những tiền trình kiểm tổng-sai, có phải họ chịu mất lưng nhà dân ? những khoản dung công lộ-phí cho kẻ đi thu đem nộp có phải họ ăn cơm nhà mà làm không đâu ? Những

Do Việt Nhân Văn Tạp Chí Project, Việt Nhân Văn Tạp Chí Project, Việt Nhân Văn Tạp Chí Project,

CORDONNERIE — CHAPELLERIE

順 THUẬN-THÀNH 成

Hanoi — 7, Rue des Caisses, 7 — Tonkin

NGUYỄN-TIẾN-HÂM, Propriétaire

ADRESSE TÉLÉGRAPHIQUE : THUANHBOT

Bản-hiệu mới nhận được da box-calf và chevreau ở Pháp sang nhiều mùi đẹp. Bản-hiệu mới soạn xong catalogue 1922, ngài nào muốn cứ gửi, xin gửi thư cho bản-hiệu

GIÁ HẠ 10%

Ngày mai, mồng hai tháng năm An-nam, nhân ngày kỷ niệm Đức Gia-Long, ngài nào có lòng chiếu cố đồng giầy của bản-hiệu, bản-hiệu xin trừ 10 o/o (100$ trừ 10$). Ở các tỉnh xa, bản-hiệu nhận đến mồng bốn, cứ chiếu dấu nhà Bưu-chính đóng ở phong thư.

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách mem béo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đắt được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rầy đã có lòng chiếu-cố đến bản hiệu thì xin nhận rõ :

• Nhà Sán-thuốc Ed Montès có đóng-bộ ba chuồng mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54 Hanoi.

Nay kính,

Ed. MONTÈS,

54 Rue Paul Bert Hanoi.

KẺ PHẢI ĐAU

Này xét các người Nam-Việt phải đau ngực, phải ngộ lạnh, phải đau khi cảm mà chữa thuốc không phải đường, hoặc là khai ra chữa nhất nào cả, nay bởi những người phải đau khi cảm đã kinh niên, hoặc phải đau ở phổi : nay bởi các người phải chứng lao, nay tôi khuyên các người nên chữa ngay đi.

Bệnh đau phổi, trước kia tôi đã bảo là một bệnh ghê gớm, vì bệnh ấy là một bệnh truyền từ nhược tới. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả mọi đời người sau nay không sống được bao nhiêu và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có hiểu không ? Nếu có bệnh mà không chữa đi, thì trong 10 năm, hoặc 15 năm nữa giống Nam Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh lao thì sinh ra những con sối phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có thể sinh con để cái được, thì chỉ sinh con cái yếu đét, gầy mòn bỏi.

Hỡi người Nam Việt, nên các người không muốn giống Nam Việt bao mòn đi, nên các người khỏe mạnh muốn giống Nam Việt tiến dần đi, thì xin mau mau chữa đi mới được.

Vậy cứ việc thứ cao hiệu Bạch-mã MONTÈS số 54 *Paul Bert Hanoi* mà nói mua một lọ BRONCHOSERUM giá là 9$50. Sang ra, chiều trước khi ăn cơm, sẽ uống một thìa súp, uống một lọ, thì sẽ khỏe mạnh và bớt đau.

BRONCHOSERUM

Một lọ . . . . . 9$50

Rượu Tonique Tonkinois vừa bổ, vừa ngon

Giá mỗi chai là . . . . . 2$25

DẦU GAN CÁ THU

một lít. 12f.00

Bộ từ 1$90 đến 2$00 (tùy theo giá bọc kho Nhà-nước lên xuống)

Thuốc chữa bệnh hen rất thần-hiệu

(SIROP N)

Một chai. . . . . 1$60

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinck »

Một lọ. 4f.45

Bộ 0$70 đến 0$80

Sán lọ. 24f.50

Bộ 3$90 đến 4$00

Thuốc nước bổ huyết « LE PEPTO KOLA ROBIN »

Một lọ 11f.50

Bộ 1$70 đến 1$80

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE BYLA

Thuốc (máu-bổ) bổ huyết

Một lọ 11f.40

Bộ 1$80 đến 1$90

CACHETS ANTIGRIPPES

Trị bệnh sốt dịch : như bệnh cảm bệnh cúm, về mùa hay thường hay hại người nhất là bệnh grippe, nhiều người phải chết trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến bản-hiệu mua 2 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu để cứu vẻ số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng : cách 3 giờ đồng-hồ uống một viên rồi nằng nước rõ nóng, đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rõ nhiều nước nóng và ở người cho nóng đến thì chỉ trong 24 giờ là khỏi.

Bào-chế MONTÈS, 54, phố Paul-Bert, Hanoi

Cách chức. — M. Vũ-Qui, Hàn-lâm cung phụng thừa-phái hạng tư tại huyện Yên-dũng (Bắc-giang) bị tòa Nam-án tỉnh ấy xử 2 tháng tù về tội tiêu liều tiền công thi nay phải cách chức và mất cả phẩm hàm, kể từ ngày 28 Avril 1922 trở đi. Các bằng sắc sẽ do quan Công sứ Bắc-giang thu lại để gửi về phủ Thống-sứ thâu lại.

Ngạch trợ-giáo. MM Ng-tất-Lạc và Trần-viết-Nghi có bằng Sơ học được bổ trợ giáo tập sự.

Đàn bà dễ có mấy tay. — Sáng hôm qua phòng Dự-thẩm tòa Đại hình có xét hỏi một người đàn bà Méo phạm tội đánh thuốc độc cho chồng ở Lao-kay độ nước. Khi quan tòa án tỉnh ấy tra hỏi thì mụ thú thực rằng tình-nhân xui bỏ thuốc độc để cho hai đứa được cùng nhau hưởng cuộc trăm năm. Đứa tình-nhân cũng đã bỏ sáng hôm qua. Hiện nay chúng đến phiên đại-hình sau sẽ xử.

Bán một cái nhà số 115 phố hàng Bông. Giá nhất định là 4.000 $

Hỏi tại số nhà 107, phố hàng Mã-may. Buổi chiều từ 5 giờ 15 đến 6 giờ 30. 3267

Ai tin. — Bản-quán được tin buồn rằng bà phủ Trần-đức-Trọng tạ thế ngày hôm qua. Chiều hôm nay, hồi 4 giờ đã cất đám. Bản-quán có lời kính viếng bà và chia buồn với quan phủ Trọng hiện đang ở Saigon và qui quyến.

* * *

Bản quán được tin buồn rằng cụ Tú Bân-yên-nhân là thân mẫu ông Nguyễn-văn Kỳ, Thiên-hộ hộ ngũ thanh-phố Haiqui, tạ thế tại làng Bân-yên nhân, phủ Mỹ-hào. Năm nay cụ hưởng thọ 89 tuổi.

Đến sáng ngày mai là 28 Mai 1922 an táng cụ tại qui-xã.

Xin có lời kính viếng cụ và chia buồn với qui quyến.

Giải nhất về ai ? — Cuộc thi thơ của cô Ngô-thị-Quyên này, chẳng những các nhà có thơ dự cuộc thi mong chóng đến ngày xuất bản, mà người ngoài cuộc cũng phần nhiều muốn đợi xem giải nhất về ai ? Trong 630 bài thơ của các mật tăng văn Long 3 xứ : Trung Nam, Bắc-kỳ mà chưa biết « *Thi-bá* » về tỉnh nào, nam giới hay nữ-giới. Hiện nay Hội-đồng điểm-duyệt còn đang chấm. Dẫu *sơ, phúc, giám* chấm đã gần xong, chẳng bao lâu sẽ đến dẫu *chót*.

Mấy lời bóc bạch. — Trong một kỳ báo *Khai-hóa* vừa rồi, có một ông K. Đ. nào đăng trong mục thời-sự một bài công-kích một ông hội-trưởng hội Ái-hữu nào rằng không được đúng đắn. Tôi là phó thư-ký tòa Trị-sự hội Bắc kỳ Công-thương đồng-nghiệp lại biệt hiệu là Kinh-dài, nên nhiều người tưởng là tôi đăng bài ấy, và có viết thư về trách tôi có ý phá hoại hội. Tôi xin có lời nói rõ rằng tôi đối với hội, tấm lòng nhiệt thành vẫn thấy chung như nhất, xin các ngài lượng-xét cho.

Kính-dài : Nguyễn-Thông

Giải vào Tòa-án. — Ng-văn Nhân 17 tuổi, vô gia cư, vô nghề-nghiệp, Đỗ-văn Châu 18 tuổi, vô gia-cư vô nghề-nghiệp, hai đứa cùng du-đãng, Ng-thế-Bảo 36 tuổi, buôn bán nhà ở đường Cle-mơ-ceau có trát quan Dự-thẩm Hanoi cho bắt, Trần-văn-Chánh tức Ng-v-Tài 19 tuổi, ở ngõ hàng Bạc nhà không có số, phạm tội đất khí-giới quốc-cấm và đi du-đãng thì nay đã phải giải vào Tòa-án.

Ngã vào hố vôi. — Một người con gái chừng 17 tuổi khuân vôi gạch làm nhà ở phố hàng Bồng ngã vào cái hố, vôi bị bỏng cả mình mẩy. Khiêng vào nhà thương được một lúc thì chết.

Mấy cái trộm. — Tên Phạm văn-Nhã ở hàng Tre số 8, bị tâm nã từ ngày 15 vừa rồi về tội lừa 5 p. 00 của Đặng-v Diệm buôn đồ gỗ ở hàng Đàn. tên Ng-v-Thân ở hàng Buồm trong đêm Quan-đế mang bốn miếng thép, bỏ-nghỉ là của ăn cắp thì đã phải giải vào sở Cảnh-sát để xét.

Tên Trần-v-Giáp 29 tuổi, ở làng Yên-mỹ (Hà-đông) ăn cắp đồ của nhà thương bệnh phong ở Tế-trường thì nay đã phải giải vào Tòa-án Hà-đông.

VIỆC BẮC-KỲ

PHÚ-THỌ

Hỏa tai. — Hồi 10 giờ đêm hôm 24 Mai phát hỏa tại nhà tên Thực ở phố Đệ-tứ. Nhưng may mới cháy thì có người đến cứu chữa tắt được ngọn lửa ngay.

Gặt trộm lúa. — Đêm 20-đêm, thuộc huyện Phù-ninh, có nhiều nhà điền-chủ bị mất trộm lúa luôn, mới rồi họ rủ nhau ban đêm đi rình quả tang bắt được tên Sự gặt trộm lúa ruộng của tên Trữ. Tên Sự phải trói giải lên huyện, nay quan huyện đã đem giải tên Sự lên tòa Nam án Phú thọ để nghị xử.

LAO KAY

Hội đá bóng. — Về thi buổi cạnh tranh này, cần nhất là vệ-sinh sức khỏe, mà về các vùng ngược rừng thiêng nước độc lại càng phải có sức khỏe thì mới có thể kháng cự lại được với con ma sốt rét. Mà các cách chơi duy chỉ có đá bóng là một sự rất bổ ích cho sức khỏe, gân cốt nở nang lại không tốn phí là bao. Ở các tỉnh như Hà-giang, Lạng-sơn, đều có hội đá bóng cả.

Tỉnh Lao-kay ta, các công tông sự ở các sở mới sáng lập ra hội đá bóng hiệu Lao-kay Sportive (L. S.), mấy chiều chủ nhật nay đã bắt đầu đá, tuy rằng mới mẻ chưa đá được nhanh nhẹn mấy, nhưng xem ra ông nào cũng có vẻ nhiệt-thành lắm.

Một người đi xem lại cảo

NAM-ĐỊNH

Vì ghen tuông chăng ? — Người ta vừa vớt được ở dưới sông lên một người đàn bà chừng 30 tuổi cổ tay trái có buộc một cái dây dài chừng 60 phân mà một đầu dây lấy thì buộc vào một thanh tre, và bên tay trái cũng có nhiều vết dao cắt ra. Quan sở tại đang tra cứu, chưa rõ vì lẽ gì.

Tết tháng năm năm nay. — Hiệu Nam-thái ở phố hàng Trống, (77 Rue Maréchal Foch) Nam-định, có đủ các thứ bưởng, các thứ mứt và các thứ kẹo, đóng bao, đóng hòm, đóng hộp, bán tự và bán cân, hàng tốt cân đủ. giá bán nhất định, không phải mặc-cả, thực tiện cho các ngài mua lẻ và mua buôn. 3263

PHỦ LÝ

Mất trộm. — Đêm hôm thứ hai, kẻ trộm vào nhà các ông phán Phiên Nguyễn-hữu-Du, lấy mất một cái trắp khảm trong có 50 đồng bạc, thì 40 là giấy một đồng và 2 là giấy năm đồng, bốn phiếu quê-thanh một gói long diên hương, và các nghị-định. Tất cả mất đến hai trăm đồng. Người nhà đã đi trình sở Cảm. Trong thành-phố độ này nghe chừng lại mất trộm luôn, mong rằng quan sở tại kíp cho đề phòng mà trừng-trị các đứa côn-đồ đi, kẻo sưu-thuế đến nơi, dân thành-phố cũng khó lòng mà ngủ yên được.

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Có chết lại bảo tại số. — Hàng ngày đã xảy ra biết bao nhiêu sự hại xe xe đè phải người, kẻ thì chết, kẻ thì gãy chân, gãy tay, toạc đầu bươu óc, thế mà những nhà có con, biết bao nhiêu người không lưu tâm đến sự nguy hiểm ấy, cứ để trẻ con ra đường cái chơi tự do, thì ra những nhà ấy họ đẻ đề nên coi con cái thường làm vậy.

Hiện như ngay phố Lò-chum suốt từ sáng đến tối, lúc nào cũng thấy mấy lũ con nít thả rông ra ngoài đường, nào thì thả riều, nào đánh cù, nào là đá quả ban, xe cộ đi lại thật là nguy hiểm.

Trời nắng như thế này mà cả ngày đầy đọa làm vậy, thì tài nào mà khỏi ốm đau, và chết, mà nếu có chết lại đổ cho quan sở, nhiều khi đã phải tiếng oan!

Còn một nỗi nữa ở phố Lò-chum tưởng đáng kêu là hãy. là nhiều kẻ cứ tối hoặc sáng sớm, ra bờ sông phóng uế, làm cho khách qua đường đến phải nín nhịn. phương chi là các nhà ở phố lấy trông ra sông cả mà mùa viêm nhiệt này mùi bốc lên đưa vào thì những người ngồi bàn làm sao nổi.

Cũng là một sự ích chung, nên ước xin quan thực sức cấm cho những sự đã nói ở trên này thì trong phố lấy làm ơn lắm lắm.

QUẢNG-NGÃI

Học chính bội tinh. — Ông Phan-tiên-Thịnh, đốc giáo thượng hạng trường Pháp-Việt, mới được thưởng một cái bội tinh thầy giáo bằng vàng, các thân bằng cố-hữu ai cũng đều đến mừng. Ông đãi đến coi việc học trong bản-tỉnh non vài năm ni, sẵn lòng khai-hóa cho người hậu-tiến, ông đã xin lập được mấy trường tiểu học, hiện nay học trò đều tiến-bộ được cả, và lại ông tính nết hiền lành, hay trông nom về phần dạy dỗ, vì thế nên các ông trợ-giáo phải thể theo lòng qui bản của ông mà lo lắng dạy bảo, sự học mỗi ngày mỗi tiến còn học trò mỗi ngày mỗi đông, các cha mẹ của học trò đều ca tụng công đức của ông sẽ lòng giáo-dục, nay ở ng được mông thưởng, thiệt là đáng cái công-phu của ông.

Danh dự bội tinh. — Ông Bùi-đức-Nhuận vệ sinh hội-viên, nhơn vì có xin khai đường thủy lợi, nay đã đem nước vô ruộng được, gặp cơn nắng hạn ấu mà khỏi để nỗi bị hại, quan-trên xét là một việc ích lợi cho dân, nên tư xuống bội-tinh đặng có khuyến người khác, nay đã có bội-tinh rồi về thưởng, quan đốc ông Nhuận đến tỉnh nhận lĩnh ; lúc ông Nhuận được đeo bội tinh rồi, đi ngay ra phố coi rất vẻ vang. Lòn ông lão phú trong các miền quê, xem lấy ông Nhuận mà bắt chước, coi chỉ nào đồng khó có cháy, thì xin khai thủy lợi đặng cứu lúa mà trong lúc nắng khô, may ra thành hiệu được thì nhơn dân bản tỉnh có thể tránh khỏi cơn đói khát.

Bản quán có lời khen và mừng cho ông Bùi-đức-Nhuận

CẦN NGƯỜI LÀM VIỆC

Tại sở chiếu bóng ở phố Toàn-quyền cần một người tài xế giỏi, có cả các certificats nữa, để vận máy xe ô-tô hiệu « *Peugeot* » 24/30.

Lương sẽ định theo công-việc làm.

Ai muốn làm thì cứ đến đấy mà hỏi. 3265

Các ông chủ thầu-khoán, hộc (chủ đồn-điền nên dùng. Một cỗ xe hiệu Renault hạng 4 hơi, bề chở ngồi, mỗi lít essence chạy được 18 kilô-mét, dầu mỡ ăn rất ít, đường núi gióc cao đèo dùng leo được, có đủ các đồ thừa và 4 cái lốp mới gởi bán ở số nhà 158, phố hàng Bông, Hanoi. Bán tiện ngay, giá cực rẻ. 3264

NHÀ NGHỈ MÁT

Tại Sầm sơn (Thanh-hóa) có nhà nghỉ mát để cho người Tây và người Annam thuê, thuê cả tháng hay là thuê ngày cũng được. Có phòng ngủ đủ đồ vật dụng.

Có bán cơm Tây và cơm Annam.

Ai muốn hỏi trước điều gì xin hỏi tại nhà Tân-lợi.

Ở phố Paul-Bert, số 18, tỉnh Nam-định và ở phố Thương mại, số 3, tỉnh Thanh hóa. 3261

茂 MẬU-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

Máy nói số 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 34 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chắn song bằng xi-măng. Được nhiều giấy khen của nhà-nước.

Hàng tốt, giá công hợp, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố,

1918 CHỦ-TRƯƠNG kính cáo

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thọ đệ nhất đẳng Bắc đẩu bội-tinh.

Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh viện Tenon, Pex, Rabat, Casablanca Port-Saïd (Ai cập) Huế

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 23.

KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần

2013.

NHÀ ĐẺ MỚI

70, Phố Hàng-Bông, Hanoi

Nhà Đẻ quan Docteur PAUCOT có 40 buồng, sạch sẽ, tinh mạo, đèn máy, đồ dùng như phòng khách Ô-tên, có người hầu bà nước nôi, giặt-giũ, và phát áo lọt lòng, sữa, chai nước nóng. cũi. và có tã, có xiêm.

Sự trông nom lại có hai bà Sages-femmes đã từ chức rồi là bà Phạm-thị-Lý và bà Ng-thị-Yến ở bản trong Nhà-Đẻ hàng Bông để đỡ đẻ và tiếp đãi các bà, mà tôi ngày nào cũng lên thăm bắt mạch khai đơn cẩn không lấy tiền. Bà nào muốn tiện mời về đỡ ở nhà cũng được.

Ai bằng buyết, tiểu sản huyết bạch, hiếm hoi, muốn chữa để vào chữa cũng được (năm riêng). Xin mời lại xem và bỏi cách thức

Mỗi bà một buồng 10 ngày. 6$00

Mỗi bà một buồng, 10 ngày. 10.00

Mỗi bà một buồng, 10 ngày. 15.00

Mỗi bà hai buồng, 10 ngày. 20.00

Ra vào tự do

2557

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC CỦA NGƯỜI VIỆT-NAM

舖金寶南

BIJOUTERIE — ORFÈVRERIE

NAM-BẢO

Hanoi 16, Rue de la soie, 16 — Hanoi

CHẾ-TẠO : — Vàng, xuyến, hạt, nhẫn, giầy đeo đồng hồ, giầy truyền, đèn gấy, cân ô, tai-loạ, vỹ thuốc lá, hộp thuốc lào, vỏ điếu, v. v... bằng vàng đúng tuổi đúng cân và toàn bạc nốn. Có nhiều thợ khéo để làm hàng tặng các qui khách đặt lối-riêng.

BÁN : — Vàng diệp Vinh thinh-long mặt đã thực đã cẩn mảy, ngọc-thạch, giầy đeo tinh xảo, giầy kim-khánh giầy kim tiền, đồng-hồ quí quít bỏ vào vỏ bạc, v. v.

Buôn bán chắc chắn, nói lấy sự tin cẩn làm gốc. 2 42

Ngài nào có phiếu quốc-trái hoặc phiếu cổ-phần hay trái phiếu của các hội Công-Thương khác muốn bán thì xin mời quá-bộ lại hiệu tôi xin tỉnh giá thiệt cao vì có người cần đến nhờ tôi mua hộ nên được giá hời lắm lắm.

Này kính-bạch,

ĐỨC-LONG Thương cục

Số 90, Phố Mã-Mây, Hanoi

(Tonkin)

2058

CÁC CUỘC ĐI XEM

SỰ SĂN-NHIÊN 90

Tối thứ bảy :

TUYỂN PHU NGỘ PHỐI

Ngày chủ nhật :

Nghỉ hát ban ngày

Tối chủ-nhật :

HIỆP-PHỤ THÀNH TIÊN

Tối thứ hai :

LONG HỔ TRANH CÂU

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 24 Mai đến thứ ba 30 Mai 1922

Ba buổi ban ngày thứ năm và chủ nhật chớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

Các việc lớn trong thế-giới

LA FAUTE D'ODETTE MARÉCHAL

Phim ảnh đại mỹ thuật Gal-pháp Bi-kịch dài 5 hồi

SỐI THỨ 1 và 2

Nghỉ

LA FAUTE D'ODETTE MARÉCHAL

Chớp nốt hồi thứ 3, 4 và 5

Tuần-lễ sau sẽ chiếu phiên ảnh

MADAME TALLIEN

Rất hay ! rất lạ !

Từ 1er Avril giờ đi

Ngày nào cũng có chớp, chỉ thứ tối thứ hai và chiếu thứ bảy

NHÀ BA MŨI

86 giây nói 328

Nhà ba mũi cho thuê các thứ xe ngựa, Hiệu giồng rằng « M. Tệ-duy-Tư » ở phố Francis Garnier, số 13, Hanoi, mới mua lại của M. Avinh ở phố hàng Vôi, các thứ xe ngựa đẹp, bánh caoutchouc cho thuê đi, hay đám cưới thời Sais mặc quần áo chỉnh-đốn theo lệ lối đám cưới.

Qui-khách muốn thuê, xin mới đến bản-hiệu nhà Ba Mũi, ở phố hàng Lọng, số 48, (Route Mandarine).

Có đóng các thứ xe mới và chữa, và bán yên ngựa đồ xe.

Nay cáo-bạch

Quản-lý, E. TỤ-DUY-MƯU

LỆ MUA BÁO

Khi nhắc lại đã các ngài dượt-bảo biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các Hội-qui ông nào mua thì gửi tiền sớm : hễ không có tiền gửi theo giấy mua thì báo-quán không trả lời. ❦ Mua báo thì tính tiền từng tiền hoặc mỗng một tháng thì mới có theo gửi.

ÍCH-HỮU THƯ-XÃ

Tổng-cục ở số 18, Phố Mã-Vệ

Ân-quán ở số 45, Phố Hàng Bồ } HANOI

ĐIỆN-THOẠI SỐ 167

Thưa các Ngài,

ÍCH-HỮU THƯ-XÃ chúng tôi đã mua được cái nhà in ĐẠI-PHONG-DỤC-KỶ ở phố hàng Bồ, số nhà 45, kể từ ngày 4 Mai 1922 mà đi thời chúng tôi nhận nhà in ấy làm của thư-xã ; chúng tôi lại mới nhận được máy in chữ in ở bên Tây gửi sang nữa, thực có thể làm được hết các việc in. Vậy xin các Ngài có dùng đến việc in sách vở, thư thiếp, giấy má gì thời xin gửi thư cho Bản-xã chủ-nhiệm là :

M. TRẦN-QUANG-HUY

Directeur de la Société ÍCH-HỮU THƯ-XÃ

HANOI

Đỗ Văn Phú Hoàng Quốc Hồ Patrice Ký (67-74) Lăng Huyền Chiến Đăng Khu Cách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

THƯƠNG GIỚI TÂN VĂN

Ngày 27 Mai 1922

Giá bạc

Kho Nhà-nước. . . . . 6 f. 45
Nhà Ngân-hàng . . . . . 6 . 45

Tàu tới tàu đi

Tàu *Eabée* chúng 27 Mai thì ở Haiphong sẽ chạy vào Saigon và sang Pháp.

Tàu *Amiral Latouche-Tréville* ở Djibouti đã chạy đi Colombo ngày 10 Mai.

Tàu *Amiral Ponty* ở Marseille sẽ chạy sang Đông-pháp ngày 25 Mai.

Tàu *Chambord* ở Marseille đã chạy sang Đông-pháp và Nhật-bản ngày 9 Mai.

Tàu *Armand Béhic* ở Marseille đã chạy sang Đông-Pháp và Nhật-bản ngày 6 Mai.

Đấu giá

Ngày 30 Mai 1922 hồi 10 giờ tại sở Service maritime Haiphong sẽ đấu-giá lấp nốt cái phần giữa con sông Bonnal ra mãi đến cửa Cấm.

Việc làm đáng là 84.514p.00.
Ký quĩ tạm 1.400 đồng.

Đồ chạm, đồ sơn, kiểu mẫu sành,
Muốn mua xin đến hiệu An-bình.
Bồn tư, nhà tại hàng Bông nọ,
Mừng nước ta nay kỹ-nghệ tinh.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bán-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trả ra những tiền đồi chỗ ở, còn thì bán-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

ĐỦ MÙI!

Hiệu CỰ-LONG mới nhận được đủ các mùi đa đi mùa bức. Quí khách ông bà nào muốn dùng giầy tây, giầy ta thật tốt mà hợp thời trang, xin viết thơ cho hiệu *CỰ-LONG, 61, Rue des Paniers, Hanoi.*

2027

泰 LỢI-THÁI 利

BÀN ĐỒ VÀNG BẠC
104 Rue des changeurs Hanoi
(Trước ở số mới 110)

Bản-hiệu chuyên nghề đã lâu năm buôn bán thực thà, được nhiều quí khách chiếu cố, đã thành nền nếp, nên có thể bán được nơi giá hơn mọi nơi. Bổng bán có đơn nhận vàng đi cân đã tuổi, đã các ngài thân mành lại, hoặc gửi thư về, bản hiệu cũng theo thời-giá mà tính rất phải chăng.

2045

潘興成
PHAN-HƯNG-THÀNH

20, Rue des Cantonnais, Hanoi

Bán buôn và bán lẻ đồ các thứ tơ lụa, hàng Tàu, hàng Tây, hàng Ta, hàng Saigon, vân vân.

Hàng tốt mà tính nói giá hơn các hiệu khác.

Quí-khách ở xa muốn mua hàng gì xin viết giấy về bản hiệu sẽ gởi ngay đi centre-remboursement. Bản-hiệu cũng cả thợ may rất khéo, quí-khách có muốn may luôn tại hiệu cho tiện thì xin đo kích thước gởi về và xin đặt trước cho bản-hiệu chia từ một phần tiền; còn thiếu bao nhiêu sẽ gởi đi lấy sau, may cắt cẩn-thận và rất là chóng vì có nhiều thợ giỏi.

2046

興 CHẤN-HƯNG 眞

Nước hoa vệ-sinh mới sáng

Kính trình các quí-khách biết rằng hiệu tôi bản thứ nước hoa Jean de Parys gọi là Arôme des Feliahs dùng để rửa thuốc-lá, thuốc-điếu, và xi-gà.

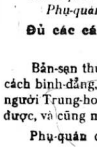
Lại có bán đủ các thứ như sau này: nước gội-đầu, cà-rem, phấn, xà-phòng thơm, vân vân.

Bán tại hiệu VŨ-QUANG-PHÚC
Thân-khoán
48, Phố nhà Thờ, 48, Hanoi
Đọc-quyền Đại-lý Bắc-kỳ.

Bán cắt và bán lẻ, giá tính phải chăng.

2005

THUỐC CHỮA BỆNH
HƯƠNG-GIÁN

Thuốc *Nam-trung-ca* là một viên bọc-tinh-cô-đ... *Pasteur* thành ra-lệ tặng... Thuốc này làm cho gân cốt bền rắn và gọi được cả đàn, lại thêm bổ tỳ.

Người già kẻ trẻ uống đều được cả

Ở các hàng bán-thuốc to đều có bán cả

3044

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỌP
CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bào-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 24

HÓA-HỌC CHẤT
và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT
(hiệu BONNET-CARD, trị các thứ đau mắt)

THUỐC SOLUTION R. cần ông HOLBÉ để chữa *a-phiện*
SOLUTION R. HOLBÉ
2 $ 50 một chai

Máy thứ bàn-hiệu hay bàn:

Các thứ thuốc chuyên dùng ở khi để tiêm vào da như thuốc bổ CACODYLATE DE SOUDE

Thuốc tiêm gọi là 914, trị bệnh Giang-mai

Thuốc ho-suê SIROP PECTORAL *đặc-cổ, rất-mãi.*
Thuốc lạo *chỉ người lớn dùng được thôi*

Thuốc lậu hiệu MONTÈS
thuốc uống = 2 $ 50 lọ 30 viên
thuốc thụt = 0 $ 95 một chai

Chữa sau chứng lậu: chứng ti mót hay rỉ; nặng thuốc bachets santalgiques ra (dạy thuốc blenhorrhéiles nếu Bệnh-nhân thì nhẹ thuốc. Thuốc này đã chữa được rất nhiều người phải bệnh lậu.

Goutte « VIRGINIE »
1 $ 80 một lọ

Trị chứng bệnh đau bổ xương: Kinh nghiệm không sai, ông là khỏi hẳn tinh đau đớn mình, nhẹ đau bụng, giá con, nếng thuốc này đối nhẹ nếu lấy lại mau tốt trong mình rất bổ khỏe.

ĐỒ BUỘC THUỐC
ĐỒ DÙNG ĐỂ THÍ-NGHIỆM HÓA-HỌC

ĐỒ MÔ-SẺ
Kính-ấnh, đồ-ảnh, thước-ảnh hiệu LUMIÈRE và JOUGLA và giấy-ảnh, thước *Clira* và thuốc *Stanley*
Bán chịu và bán Bảo-kim

Bán sắt và bán lẻ

THUỐC DÉRÉ
6 $ 90 một chai 1/4 litre

Trị bệnh giang mai lắt lí mới hay cả. Bệnh thiết ra rất thì nên uống thuốc này cho tận nọc! Bệnh thuốc khác rất công nhưng thuốc này thì mấy chốc khỏi hẳn được! Thuốc nào rất hay, rất quí; ai chẳng hại gì đến sự sinh dục, lại bổ sức cho người có bệnh. Muốn dùng thuốc này trong một tháng thì nên mua một chai lớn 1 litre. Giá có 2 $ 50 mà thôi.

RƯỢU QUINQUINA CUSSAC

Rất bổ
dùng cho những người ốm yếu.

BÁN TẠI
NHÀ
GUIONEAUD FRERES
ở Hanoi Haiphong, và tất cả các cửa hàng bán lẻ ở các tỉnh.

2041

Nhà Bán đồ « TÂM-TÂM », Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

AI MUỐN MAY MẶC, TƠ, LỤA HÀNG TỐT, HÀNG ĐẸP
THÌ NÊN ĐẾN HIỆU

PHAN-THÁI-THÀNH

Số 4, Phố hàng Ngang, Hanoi

Có đủ các thứ hàng Tây, hàng Tàu, hàng Ta, hàng Saigon, vân vân.

BÁO NAM-KỲ KINH-TẾ

Mỗi tuần lễ xuất bản một lần ngày thứ tư.
Ở ĐƯỜNG CHARNER, SỐ 67, SAIGON
Giá mua đông niên 8 $ 00

Thực là một tập báo nói riêng về đường kinh-tế rất có ích cho tất cả mọi người. Vậy người Bắc-kỳ nên mua mà xem lời lẽ nói rất dễ dàng lí-thú.

Thưa các ngài, chúng tôi mới tìm được một thứ vải trắng lợp mũ thực bền thực đẹp mà không bao giờ dân được

2030 *Nay kính*

CÁO-BẠCH

Chúng tôi kính trình các quí-khách biết rằng chúng tôi thuận bán chịu Phốt-phát (Phosphates) đến mười tháng mười giả rồi mới lấy tiền, song những các nhà từ mà mua thì phải có gì các chắc để gửi chúng tôi làm tin, như là: đồ bản cửa nhà ruộng nương (Titres de propriétés), phiếu Quốc-trái, (Titres d'Emprunt Français) phiếu Đông-pháp công-thái (Titres d'Emprunt Indochinois) vân vân.

Những giấy phiếu Quốc trái, công thái mà chúng tôi giữ để làm tin thì bao giờ cũng vẫn là của những các nhà mua hàng chịu đem gửi; mà khi đến hạn mới tiền mua chịu hàng rồi thì chúng tôi giả lại các giấy má ấy. mà nếu đúng khi chúng tôi giữ các giấy má ấy có phiếu nào được mở trăng số thì cái số ấy vẫn thuộc về của người có phiếu đem gửi.

Những các làng đã cải lương rồi mà có những giấy phiếu ấy có thể mua chịu được phốt-phát, cách thức mua chịu phốt-phát thế nào thì các làng ấy cứ hỏi tại các tòn Công-sứ.

Kính cáo
SOCIÉTÉ DES PHOSPHATES DU TONKIN.
135, Avenue Paul Doumer,
HAIPHONG.

2035

CAFÉ, RESTAURANT
HOTEL DES COLONIES

TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN

Chính-quán lại phố hàng Trống, số 80 ngay cửa Nhà-Thờ Phụ-quán có vườn hoa rộng rãi, ở số 68 cũng phố ấy.

Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối ăn ở của người Âu-châu

Bản-sạn thừa tiếp các qui-khách Tây-Âu và Đông-Á cũng một cách bình-đẳng, mà lại để tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-tịch cũng được, và cũng một giá tiền.

Phụ-quán cũng có giấy nói trực tiếp với chính-quán 2045

TAI-SINH-DUYÊN

(Sự-tích Mạnh-lệ quân)

NGUYỄN-BỈNH-MỤC *dịch thuật*

Bỗng thấy *Lê-minh-đường* bước vào, hai người đều hớn-hở vui mừng rồi xăm lại hỏi:

— Thế nào, bệnh-trạng bà Thái-hậu bây giờ ra làm sao?

Lê-minh-đường nói:

— Người phần đã bớt được sáu bảy, độ mấy hôm nữa thì chắc khỏi hẳn, không còn lo ngại gì.

Cảnh phu-nhân và nàng *Tố-hoa* nghe nói, mới được yên lòng *Lương-giám* cười mà bảo rằng:

— Ta vẫn chắc rằng hiền-tế cẩn-thận, quyết không sai lầm, cho nên mới dám tiến-cử.

Lê-minh-đường cũng nàng *Tố-hoa* trở vào trong phòng. Nàng *Tố-hoa* nói:

— Tiểu-thư thật là kỳ tài! Nghề thuốc lại thắng được cả các quan Thái-y.

Lê-minh-đường nói:

— Em sở dĩ mạo hiểm vào chữa thuốc cho bà Thái-hậu, là mong được cao thăng hiển chức để cứu cho nhà *Hoàng-phủ*, chứ không phải chỉ cầu danh mà thôi.

Nàng *Tố-hoa* nói:

— Tiểu-thư lúc nào cũng chăm-chăm nghĩ kế để cứu nhà *Hoàng-phủ*, tôi chắc hoàng-thiên thật thế nào cũng phải ủng hộ mà cho được như nguyện.

Lệ minh-đường nói:

— Ta còn phải trông cậy ở lòng trời đó.

Sáng hôm sau, *Lê-minh-đường* lại vào cung, vua *Thành tôn* truyền nội-giám đỡ tay Thái-hậu cho *Lê-minh-đường* bắt mạch. Khi *Lê-minh-đường* bắt mạch xong, lại kê đơn cho thuốc, rồi tâu với vua *Thành-tôn* rằng:

— Kẻ hạ-thần xem mạch Thái-hậu hôm nay đã được điều-hòa như thường, tự nay trở đi, chắc sẽ dần dần bình-phục, thánh thượng bất tất phải lo ngại gì nữa.

Vua *Thành-tôn* mừng rỡ mà phán rằng:

— Nhà ngươi chớ ngại công khó-nhọc. Từ nay sáng nào cũng nên vào cung xem mạch bốc thuốc một lần, rồi trẫm sẽ có trọng thưởng.

Lê-minh-đường lui về. Sáng hôm sau lại vào cung, qui ở trước giường Thái-hậu, rồi dụng tâm nghe mạch. Bấy giờ Thái hậu vẫn ốm, nằm ở trong màn, *Lê minh-đường* không biết, cứ chăm chăm mà ngắm nghĩ mạch lý, chẳng ngờ đâu mấy cuối mắt, đã biết lỏ ra bình-dung một kẻ nữ nhân. Và *Lê minh đường* qui tại bên giường thì cái giường cho kín mất bộ áo triều phục, chỉ hiện có nửa người ở bên trên mà thôi.

Thái-hậu năm tại trong màn nhìn kỹ, quả là một người mỹ-nữ cải dạng nam-trang, mới nghĩ thầm rằng: một người nữ-lưu tài mạo như thế này, thật đã ít có! Ấn là ta bảo thiên-tử lập làm Chính cung hoàng hậu.

Lê-minh-đường xem mạch xong, lại kê đơn bốc thuốc. Khi *Lê-minh-đường* lui ra, nội-giám sắc thuốc dâng Thái-hậu uống. Hồi lâu, vua *Thành-tôn* bãi triều, lại vào cung thăm Thái hậu, ngồi ở bên cạnh giường.

Thái-hậu bảo rằng:

— Con thật mơ hồ! *Lệ quân-ngọc* là một người mỹ nữ cải dạng nam-trang, cớ sao con lại không biết. Nay con nên truyền cho cải-trang đi, rồi lập làm Chính-cung hoàng-hậu. Sang năm sau, ta làm lễ Lục tuần đại thọ, mà con đã có được một người hiền nội-trợ, há chẳng là một việc hay lắm ru!

Vua *Thành tôn* cười mà nói rằng:

— *Lệ quân-ngọc* dung nhan xinh-đẹp, trông giống nữ nhân đó mà thôi, Thái-hậu chớ nhận lầm.

Thái-hậu cãi rằng:

— Ta không tin! Quả nhiên là nữ-nhân, sao lại bảo nam-tử

Vua *Thành-tôn* nói:

— *Lệ-quân-ngọc* đã cưới *cô* con gái quan Thừa-tướng *Lương-giám* làm vợ. Hai vợ chồng rất là tương-đắc. Nếu là mỹ-nhân thì cớ sao lại không có chuyện lôi-thôi.

Thái-hậu nói:

— Nếu *Lệ-quân-ngọc* đã lấy vợ rồi thì chính là ta nhận lầm. Ai ngờ trên đời lại được một người mỹ-thiếu niên như thế! Đã có tài học mà nghề thuốc lại hơn cả các quan Thái-y. Ta sống được là nhờ ơn *Lệ-quân-ngọc* đó. Con nên mau mau thăng chức cho chàng, để khỏi phụ cái công chàng đã vì ta mà khó nhọc.

Trong độ 10 ngày nữa thì Thái-hậu thật đã khỏe-mạnh như thường. Một hôm vua *Thành-tôn* ra ngự-triều. Lại-bộ-quan tâu rằng:

— Muốn tâu bộ-hạ! Có quan Binh-bộ thượng-thư là *Cha-khuê-niên* đem qua tệ thổ, vậy kẻ hạ thần phải cái tâu thánh-thượng.

Vua *Thành-tôn* thở dài mà than rằng:

— Mất một vị trung thần lấy làm đáng tiếc!

Nói xong, truyền cho Lại-bộ-quan lĩnh chỉ ra ngự tế *Cha-khuê-niên* một tuần rượu. Lại-bộ quan lại qui xuống tâu rằng:

— Muốn tâu bộ-hạ! Binh-bộ thượng-thư *Cha-quân-tế* cũng là các tướng sĩ trong thiên-hạ. Một chức quan-trọng như vậy không sao bỏ khuyết được, xin bệ-hạ tuyển cho một vị danh-thần để sung chức lấy.

Vua *Thành-tôn* nghe nói, liền triệu *Lệ minh đường*, đến trước mặt mà rằng:

— Nhà ngươi là một bậc kỳ tài, trẫm muốn cho nhà ngươi lĩnh chức Binh-bộ thượng-thư, để đền cái công đã chữa khỏi Thái hậu.

Lệ minh đường sụp lạy, rồi chối từ mà rằng:

— Thần-hạn được vậy là nhờ về cái lòng hiếu-thuận của bệ-hạ cảm-động đến trời, chứ kẻ hạ-thần có công gì mà dám nhận. Vả kẻ hạ-thần còn trẻ tuổi, nay lĩnh chức ấy chắc các triều thần nghĩ tự bệ-hạ bất công vậy kẻ hạ-thần không dám phụng mệnh.

Vua *Thành-tôn* nói:

— Chức này tới nhà ngươi thì đáng phong chức Tể-tướng chứ Binh-bộ thượng-thư đã đã cho nữa người thì-thế dàn, can chi nhà ngươi phải từ chối.

Lệ-minh-đường tạ ơn, rồi lĩnh mệnh làm Binh bộ thượng-thư. Các quan về-

tướng trong triều biết *Lệ-minh-đường* là người thanh-liêm chính-trực xưa nay, cho nên ai nấy cũng đều thiệp-phục tất cả.

Vua *Thành-tôn* hỏi *Lệ-minh-đường* rằng:

— Song thân nhà ngươi làm quan chức gì, nên tâu cho trẫm biết, để trẫm muốn phong thưởng về cái công khéo dạy con ấy.

Lệ-minh-đường tâu rằng:

— Muốn tâu bệ-hạ sinh phụ kẻ hạ thần tên gọi *Lệ-trấn-ân*, sinh-niên là *Giá-tị*, đến nghiệp nông cả. Kẻ hạ-thần sở dĩ thành danh được là nhờ có nghĩa-phụ và nghĩa-mẫu vậy.

Lệ-minh-đường tâu rõ với vua *Thành-tôn* là *Khang-nhược-sơn*[1] có công nuôi dạy mình từ thuở bé. Vua *Thành-tôn* phán rằng:

— *Khang-nhược-sơn* như thế, chẳng là người ít có! Vậy trẫm phong cho sinh-phụ và sinh-mẫu nhà-ngươi đều được Tứ phẩm quan chức, còn nghĩa phụ *Khang-nhược-sơn* kia thì trẫm phong cho làm Trung-hiến đại-phu. Vợ *Khang-nhược-sơn* là *Tôn-thị* cũng phong cho làm Tế-phẩm cung-nhân. Trẫm lại phong cho vợ nhà-ngươi là *Lương-thị* làm Nhất-phẩm phu-nhân nữa.

(Còn nữa).

[1] Tên chữ là *Khang-nhược-sơn* 康若山

imprimerie du Trung Bắc Tân Văn

Le Gérant: NGUYỄN-V.-LUẬN